

VASÁRNAPI ÚJSÁG

KÖZHASZNÚ ISMERETEK' TERJESZTÉSÉRE.

333-dik Vasárnap Kolozsváratt, September' 20kán, 1840.

TARTALOM: Egy pár szó a' nevelés körül. 583. h. Prisznicz következtetlensége 593. h. Gondolatszik-
rák 594. h. Ujságok. 594. h.

EGY PÁR SZÓ A' NEVELÉS K Ö R Ü L.

(Vége.)

De miért is keresem én a' kincset távolban? (igy okoskodik továbbá a' mi házasulandónk) midőn azt körömben is feltalálhatom, az özvegy harminczadosné Róزامundájában, a' ki-ben mind azon tulajdonságok megtaláltnak, mellyek egy hölgyben megkívántatnak, nincsenek meg azon hiányokban, mellyek Leontinában, nincsenek azon túlságok, mellyek Laurában. Ő ha nem olly szép és gazdagis mint amazok, de szelid, nyájas, és pompátlan jó izléssel párosult csinos, 's bár ha anyjának illő nyugpénze-vagy-on, mégis nem támaszkodik csupán erre, hanem többnyire otthon ül és dolgozik, midőn pedig ritkán a' társaságokban megjelenik, lelket ad azoknak, ő a' többi leányok általi mustárnak tartatik — őt az ifiak bálványozták, ő tanult, szorgalmas gazdaszszony a' nélkül, hogy azt fitogtatná, szelid, nyájas a' nélkül, hogy magát árulná, — az oltárhoz vele! — És így a' mikét leányaink elmaradának az ohajtott vőlegénytől; Leontina az értelmi és társalkodási, Laura az anyagi és szív-

beli nevelés hiánya miatt, 's mind ezeknek nem a' kedves szülők rosz látása-é az oka? Az első család többet tehetett volna kedves leányáért, a' másiknak pedig a' valóságra és a' jó gondolkodásra kellett volna ügyelni, mert minden gazdagság mellett is lehet a' gyermekeket illő takarékoszágra és sorsán feljűl nem emelkedésre szoktatni, 's épen ebben áll a' szülői és nevelői érdem.

Megeshetik, hogy ezen előbeszéllett dolog csak festésnek tetszik, de ha az volna is, ugyan mondjátok meg nekem ti némelly szülők (tisztelet a' jóknak) nem úgy vagy-on-é ez? nem ti hanyagoljátok-é el egy felől gyermekeitek nevelését, nem mulatjátok-é el őket minden szükségesre, hasznosra, szépre, jóra és illendőre megtanítatni, szoktatni, más felől szerfeletti buzgóságtokkal nem mesterkélitek el leányaitokat a' tulzásig és unalomig, nem ti vagytok-é okai, hogy ők ifjuságokat haszontalanságokkal töltvén el, az életre legszükségesebbekre nem taníttatnak? Hogy ők pompások, hiuk, kaczerok, dicsekvők, fitogatók, (tisztelet a' jóknak) 's a t. Oh, oh! ezek mind a' ti fonák gondoskodástok' neveléstek' következményei! Nem igaz-é, hogy minden némben többnyire tehetségénél

sorsánál többre terjeszkedik, háztartásban és öltözetben, p. o. a' városi kis jövedelmű mesterember leánya is úgy kíván öltözködni, mint a' gazdag kereskedő, a' falusi kisebb birtoku nemes asszony is, mint a' kastélyos grófné, báróné'sat. erre az igaz hogy az az ellenvetésök, hogy miért ne járnék így vagy amúgy ha kitelik? de ezen kitelésről legjobban bizonyítanak az adóskönyvek, az alábbirtak, az elzálogosított telkek, üres gabonás, pincze's a' gazdának ránczos homloka's a' t.

Azonban tegyük fel hogy kitelik némely középrangu emberektől is a' pompázás, még sem tanácsos a' maga sorsán felyül emelkedni, mert ez a' világ nagyon csudálatos és úgy szólva irigy, 's a' kicsinyek is, de kiváltképen a' nagyok az eféléket kancsal szemekkel szokták nézni, 's többnyire az efélék ellenségeskedést, kigunyolást, megvetést szülnek; a' mi mind ártalmas a' háznak 's ha ott leány is vagyon, az ő szerencséjének, p. o. ha valamely köz vagy magános tisztviselő, a' kiről tudatnék, hogy ez előtt néhány esztendővel nagyon szegény ember volt, négy lovas kocsival menne a' marchalisra ott magát kitüntető Attilájában, gavalléri fessességgel fitogtatná, azt mondaná róla mind a' mágnás, mind a' szegény nemes ember: ez jól tudott csalni, húzni vonni: hej tudom én mikor ilyen's olyan állapotban volt, de hagyjuk el az Isten magasztal's aláz, male parta male dilabuntur's a' t. 's a' t. Így ha a' legártatlanabb szegény leány nagyon felpiperézve jelennék meg valahol, már a' rossz világ kész volna olyan keresetmódokról vádolni őt, melly szerencsé-

jének ártana. — Ha a' szolgabíróné a' főispánynéval, a' hadnagyné az ezredesnével, a' szenátorné a' grófnéval akar nemcsak mérközni, hanem még nagyobb füstöt is csinálni, sok kedvetlenségeknek leend kitéve's higgyék meg ő gőgösségek, hogy ez által magoknak és családjoknak, mind anyagilag, mind erkölcsiképen igen sokat ártanak. Minden dologban legjobb az arany középszer utján járni's csak azt követni mi, sorsunkkal meg fér,aval megegyez, én például nem csak meg nem ítélem azon falusi nemes asszonyt vagy kisasszonyt, ki lajtorjás szekérrel, szarvas paripákon utazik, mert neki ezek a' gazdasága folytatására okvetetlenül szükségesek, ellenben lovakat nem tarthat, de lehetetlen nem nevetnem akkor, midőn hasonló alkalmatosságon cifra kalapu, fátyolos kisasszonyokat látok. Ugyan mellyik jó gondolkozásu ifju ne futna a' hasonló fonákságoktól? Egy falusi szegény nemes leány ha annál szebb is, vagy jobb is, csalatkozik ha valami nagy szerencsét reméll magának, azért ha célja férjhez menetel, nagyon ellene dolgozik, midőn annyi finumságot, fessességet és magasabb nevelést szerez, mint egy gazdag városi kisasszony, egyebeket pedig, a' miket tudni kellene egy falusi gazdaszszonynak el mulat, így p. o. tánczolni tudni a' mái világban, a' szükséges jelességek közé tartozik, és szükséges is az, hogy a' falusi nemes és a' városi polgár leány is, a' köz divatban lévőket tudja, mellyeknek megtanulására nem annyira mester, mint ügyesség kívántatik; ellenben nagyon czélszerűtlen cselekszik azon falusi nemes ember, vagy városi polgár a' ki a' szüksége-

seknek el mulasztásával, a' magasabb körökben divatozó táncznemekre taníttatná leányait, mert a' falusi gazda, vagy városi mesterember, többre becsül egy jó gazdaszszonyt, mint száz kontratánczot. Sőt ezek néha a' jó gazdaszszonytól is az igen nagy miveltség miatt elidegenednek, így okoskodván; hogy feleségök esze, majd a' mazuron, kolilionon, kláviron, táncz-, klávir-mesteren fog járni, nem a' gazdaszszonyi foglalatosságon; tehát a' leányok nevelése csak úgy czélszerű, ha sorsokhoz képest a' legszükségesebb tárgyakban vagyont jártasságuk, a' többieket pedig csak úgy tekintik mint mellékeseket és nélkülözhetőket.

Ámbár a' magyar a' bő és jó asztalt mindenkor szerette 's vendégszeretetéről híres volt, még is ennek előtte csak a' mágnások 's más fő ranguraknál volt hire a' szakácsoknak, szakácsnéknak, egyebütt a' tensaszszony, vagy a' házi kisaszszonyok sütöttek, főztek, ma már, midőn a' pénzszerű ellen minden ember panaszol, midőn a' szegénység napról napra terjed, annyira el áradott az igen nagy bérre felszöktetett 's még is csak csömört főző, többnyire részeges szakácsnék tartása, hogy elkezdve a' 200 forint jövedelmű, vagy két telkü nemes emberen, mindennek szakácsnéja vagyont; pedig bizony nem esnék ki némely tens és kisaszszonyoknak is az arany gyűrű az újából, kivált midőn látják, hogy a' szegény gazda alig alig tudja fizetgetni a' költségeket. — Valójában nagy szeget üt az egy házasulandó fejében, midőn akár egy udvari tisztecskénél, akár egy több leányu nemes embernél, vagy más hasonlóknál, szakácsnét emlegetnek, ha

az étel rossz azt szídják; mert így okoskodik magában: mire való itt a' szakácsné, nekik kellett volna főzniek, vagy legalább feladás előtt az ételt megkóstolniok, haj! rossz gazdasszonyok lehetnek ezek és így nem csuda ha a' házasulandók a' hasonlókat megfontolva, és még azt is látva, hogy asszonyainknak egy része (tisztelet a' jóknak) az oltári esküről olly könnyen megfejtkezik, a' házassághoz fogni nem tartják tanácsosnak, és mind ezek erednek a' leányait rosszul szoktató szülők hibáiból.

Vagynak más nevelésbéli hibák is, mellyek gyakran ketté vágják, vagy legalább hátráltatják, a' különben jó leányoknak is szerencséjüket, 's ezeknek mind a' szülők az okai, mert rosszul szoktatják őket, többnyire többet mutatnak nekik a' valóságnál, korán megtöltik fejüket gőzzel, holott ezt éppen megfordítva kellene tenni, és mind ezek a' dolgok fonák eszméretéből, a' szülők esztelenségéből erednek, így p. o. egy hivatalra verekedett városi polgár már lenézi a' mester embert, 's azt belé veri leányában is, 's később azt egy mindenünnen kiszorult susták kergetőnek adni, csak hogy ollyan tens asszony forma lehessen, mintsem egy magát jól bírór, és tisztességes házat tartó mester embernek, nem csuda tehát, ha a' hasonlók miatt elmarad vagy későn jó a' kérrő, vagy nem ollyan jó, a' millyent, (ha ép eszünk 's értelmünk legyen) várhatunk volna. Csak egy pár példát erre: egyik másodrendű várasban ezelőtt mint egy 10 évvel bizonyos kis társaságban említésbe hozatván, hogy az új gyógyszerárus a' főbirónak leányához házassági szándékkal lenne; felpattan a' jelen lévő pünkösti királyné, ki-

nek a' szegénység homlokán tanyázott, 's azt mondotta, hogy az ő leánya nem olyan születés, hogy gyógyszereseknek, vagy hasonlóknak elvesztegesse, — Quasi vero! — elhiszem hogy a' hasonló okozták, hogy Dorottya kisasszony még ma is hajadon, a' ki alkalmasint régebben elhányta volna a' pártát, ha az anya így nyilatkozott volna: Én a' leánynomnak fejébe és szívébe óltottam, hogy a' férj választásban ne rangot hanem embert, és anyagi jóllétet keressen, azért úgy iparkodtam, hogy akár egy rangos férfinak, akár egy mesterembernek rendeli a' végzet, a' maga hivattatásának megfeleljen. A' kérdésben lévő gyógyszernök úr derék ember, szép házat tart, azért ha szegény házunkhoz állana a' gondolatja, szerencsénknek tartanók, különben is még szegény édes apámtól hallottam, hogy a' leány est res nullius, caedit primo occupanti, a' mi, a' mint mondotta, azt teszi, hogy elmúltak a' válogatási napok, 's többnyire minden leány megbánta, a' ki az első szerencsét meg nem ragadta, ki ment divatból, hogy a' szerelmesek a' kösziklén is megéljenek, hanem enni és ruházzkodni kell 'sat. — Hasonló bolondságot cselekedett azon magát jól bíró, de a' dolgokat csak külszinből ismerő és becsüllő földbirtokos is, a' ki egy igen tehetős, szép miveltségű, jó hírű nevű fábrikásnak, leányát csak azért nem adta, mert nemtelen és a' mesteremberek sorába tartozott, később a' fábrikást szerető kisasszony, akaratja ellen a' szomszéd faluban egy olyan urfinak adatott, a' kinek ócska curiája volt még csak szabadon, mégis rang, születés nélkül magát nagyságos urnak nevezette. Tekints bé jámbor

olvasó az ő méltósága lakába, ott szegénységet, tunyaságot, erőlködést, békételenséget 's egy epedő angyalt lelsz, a' gyárnoknak már csak kívülről is vagyonságot mutató épületeiben pedig szorgalom, gazdagság, jóllét, kényelem 's a' gazdaszszonyi megelégedés mosolyognak reád, és most már vald meg jámbor olvasó mit tartasz a' fennirt apáról és anyáról?

Könnyelműséggel párosult hiuság is sok leányoknak tette, 's teszi tönkre szerencsájöket, mi szerint azok fennebb héjaznak sorsoknál, 's a' hozzájuk illő ifjakat lenézik; ezt is egy példával mutatom meg: Bizonyos úri házhoz jó hajlandósággal viseltetett egy derék ifju ember, és ő viszont becsülte, azonban oda kezdett járni egy mágánás urfi és egy katona tiszt is, ezek az édes mamának kezeit csókolgatták, a' kisasszonynak jobban tudtak hizelegni, hiuságainak jobban tömjénezni, mint a' nevezett házi ifju, sőt még házasságról is (pedig eszök ágában sem volt) fecsegték valamit, e' miatt a' derék ifju ember csak pótlékul kezdván nézetni, 's erényeiben és érdemeiben bizakodva, a' hasonlók által megsértetve érezvén magát, a' házat odahagyta, később a' katona tisztet más országba rendelték, a' mágánás elvett egy grófnőt, 's a' mi angyalunk látogatók nélkül maradt, miért? Azt mondja meg a' ki jobban tudja. — Óvjátok leánykák magatokat a' hasonlóktól, mert voltak ugyan példák, hogy királyok, hercegek, grófok szegény leányokat vettek feleségül, de mai világban ezerbe egy út jól ki a' hasonló szerelmek közül.

Minden leány tartozik a' maga tes-

ti kellemeit is a' mennyiben mesterkélés nélkül megeshetik, a' lehetőségig, kitünőkké tenni, de midőn ezt arczfestés által iparkodik elérni, akkor ön szerencséje alá ázott, 's nem ti vagytok-e ennek okai, ezt megengedő anyák, nevelők? —

Továbbá rontják magok a' szülők leányuk szerencsáját, 's néha ezek is a' magokét, a' szájaskodás, dicsekedés, és tokmálás által, melly szerint némely háznépnek mindent tudnak, beszélnek, mi a' környékben olyan történt, a' miről illendőbb volna halgatni, minden embernek, a' nélkül, hogy kérdeztetnének, vagy okok volna reá, a' gyengéjít felfedezik, szólnak, rágalmaznak másokat 's azokat sem kimélik meg, kikkel szomszédok, barátok, hanem csak magokat és hozzájuk tartozandókat dicsérik, magasztalják, vagyonaikat fitogtatják; ha valamelly ifjat megakarnak nyerni, az igen nagyra való utánjárás, vagy éppen kerítéssel, sőt babonások, jövendő mondók segítségével, kívánnak boldogulni, mellyek azonban minden jó gondolkozásu ember előtt utálatot okoznak. — Az igaz hogy némelly szülők, és atyafiak, úgy értenek a' dicsekvésnek és tokmálásnak bizonyos neméhez hogy az által néha néha egyegy megvakított ifiat megnyernek, de a' tapasztalás bizonyítja, hogy ha ezek olykor olykor elsűlnek is, nincsen köszönet benne, kivált midőn a' felébredt házas ember látja, 's másoknak is panasolja, hogy az előre remélt vagyonnak tízed része sincs, a' dicsért hólgy, vagy háladatlan parancsnok, zsimb fészek, vagy rossz gazdasszony, úti cizfra, házi rossz 'sat. 'sat.

Hazánkban még a' czimeztetés által is sokat ártnak a' szülők a' magok leányaiknak, — ugyan nem fut-e minden jó gondolkozásu ember azon háztól, hol vagyon, születés, vagy hivatal nélkül a' sok méltóságodat, nagyságodat halja, hola' tehetetlenség minden szegletből kikandikál, még is a' dicsekedés, erőltetés magafitogtatás napi renden vagyon?

Némellyek az által tartják bétöltve lenni szülei kötelességöket, ha gyermekeik számára sokat gyűjtenek, mások, ha azoknak jó nevelést adnak, 's ez utolsó talám jobb is, mert látjuk, hogy sok szegény, de jól nevelt leányok hamarabb kapnak szerencsét, mint sok gazdagok. Némelly háznép, nem pompás, fenhéjázó, hanem takarékos, és minden jó embereknek nyitva álló háztartás által sok jó embereket édesít magához, 's ez által családjának is sok jó akarókat szerez. Bonfordi úr ellenben annyira szereti leányát, hogy mindent neki gyűjt, magától is megvonja a' szükségeseket, bészárkozott házat tart, kerüli, családjával leányával is kerülteti a' társaságot, a' ki ez okból emberektől futó, durva, vadá válik, mi miatt valamire való ember nem is kap rajta. — Látja édes Bonfordi úr, ennek mind ön az oka, mert nagyobb szerencsét eszközlött volna leányának a' jónevelés, szoktatással, mint a' pénz gyűjtéssel!

Sok félreértések, hibák vagynak még a' leány nevelésben, és szoktatásban, mellyeket valamint itt elősorolni nem lehet, úgy bizonyos az, hogy többnyire az, az apai, anyai hibás megfogatokból, a' dolgok lelkének fonák isméretéből származik és így a' jó ne-

velés, szoktatás által remekeké válható, és jó szerencsét tehető leányok, hányszor nem válnak gondatlan szüleik tudatlanságának, fösvenységének, vagy vak szeretetének, felfuvalkodottságának 'stöbb eféléknek áldozatjaivá!! —

Édes anyák! Ne gondoljátok, hogy a' nagyzás, gőg, pompázás, dicsekvés, rágalmazás, mások megvetése által magatoknak, 's családotoknak tisztelőket, és jó akarókat, leányaitoknak hódolókat szereztek, mert az ilyen anyák leányaitól félnék az ifiak, azt tartván a' magyar köz példabeszéd: Nézd meg az anyját vedd el a' leányát.

Leányok! tanuljatok ti jó gazdaszonyok, jó feleségek, 's kedves társalkodók lenni, igyekezzetek szíveteket, lelketeket mind azon tulajdonokkal kimivelni, mellyek titeket, családotok, ismerőseitek, és a' társaság előtt kellemetessékké tehetnek, de óvakodjatok az álmiveltségtől, felfuvalkodástól, ne hidjatek a' ti tükreiteknek, melly titeket szépeknek mutat, mert az úgy magatokba szerettet, hogy ti nem fogjátok az érdemet becsülni. Kiváltképpen öltözeteitekben legyetek vigyázók, mert a' szerfeletti pompa, pipere, eleltaszítja a' házasulandókat, ellenben a' jó izléssel párosult egyszerűség, a' ti szorgalmas, munkás, és nyájas magatok viselete, az a' mágnes, melly a' vas szívi ifjunak is kebelét magához vonja.

Marosmenti.

PRISSZNICZ KÖVETKEZETLEN-SÉGE.

Prissnicz emberismerete 's lélek-

tani éles szeme nem kevesebbet tesz szerencsés orvoslásaira, mint a' hideg víz; de közelebbről nagy következetlenséget követett el; t. i. egyetlen fija petecshimlőt kapván, felesége azt álmodta, hogy férje gyógyításmódja szerint halála elkerülhetetlen, 's kérte férjét ezen esetben más rendszerű orvoshoz folyamodni. Prissnicz, ámbár ezen betegséget sokszor sikeresen orvosolta, most eltért rendszerétől, 's következetlenségének eredménye fija halála lett. A' világ részvétét érdemlő vízgyógyász csapását sajnálni lehet ugyan, de hogy kettős következetlenségét Nemesis megbüntette némileg örvendhetni.

GONDOLATSZIKRÁK.

Kinek hona 's nyelve nem szent, az, mint kukuk, jellem nélküli, más fészket foglalja el orozva, 's egyhez sem hű.

Ki a' költészetnek ellene, az lelkének is az; mellőzi a' szépet, jót, 's a' rútútnak 's becsstelennek tömjénez.

Mi sujtá porba nagy Sándort, Napoleont? Az, mi főlemelé: a' nagyra-vágyás.

Szűk körükben elégülést lelteni, tulajdagságot nem vadászni, 's a' külföld' botor szokásiért nem mellőzni magunkéit, hol születünk, lelteni sirunk, inkább megosztani sajátod, mint kívánni másét: fő boldogságnak valja Horváth Endre boldog örege.

Magoss.

U J S Á G O K.

Ő Felsége méltóztatott az erdélyi törvényhatóságokhoz rendelést tenni,

hogy ezentul a' gabona 's más termékek keletéről évenként készíttetni szokott jegyzékekbe a' gyapju is iktattassék be, ez arra mutat, hogy ezután ezen cikkre is gondja lesz a' kormánynak, mi nagyon örvendezettő. — A' m. academia folytatott üléseiben a' folyó évi nagy jutalom (200 dar. arany) Fényes Eleknek ítéltetett magyarországi földirási és statisztikai munkájáért. A' philosophiai és philologiai osztályban rendes tagokká Hetényi János és Pulszky Ferencz, a' matematikai osztályban hadtudományi részre Kiss Károly, új levelező tagokká: Bloch Moricz, Markó Károly, Nagy Ignác, Széchy Agoston, Szemere Bertalan, Szigligeti Eduárd, Taberner Károly 's Varga István választottak.

A' keleti kérdést tárgyazólag Konstánczinápolybani francia követ Pontoá*) Párizsból hozott újabb útasítványja eredményéül, jegyzéket intézett a' Portához, mellyben sajnálkozik ugyan Franciaországnak az egyezménykötés alkalmávali elmellőztetésén, mindazáltal kijelenti, hogy országa önmérsékletét tanúsítandó, Egyiptom és Syria ostromzár alá vetését nem gátolandja, de ha a' bosporusba orosz had hajózna, vagy Konstánczinápoly oltalmára orosz sereg használatnék, azonnal kénytelen lenne a' békés szemlélő szerepét félre tenni. Franciaország elmellőztetéséérti zajongásai eddig is rendesen hangzottak, mert ha a' négy hatalmak nem határozhattak volna megegyezése nélkül, nehogy másod rangu hatalommá csökkenjen, akkor a' többi hatalmak csökkennének másodrangu hatalommá az ő kényvéért, de most még furcsább

*) Pontois.

színből állnak Európa előtt ezen lármázások miután az Allg. Czajtung *) a' francia miniszteri lapok nagy haragjára közre bocsátá Palmersztont lordnak jul. 15ről Gizo **) urhoz intézett emlékiratát, mellyből nyilván kitetszik, hogy a' francia kabinet nem kikerültetett, vagy meglepetett, hanem önmaga vonakodott részt venni az egyezkedésekben. Így tehát azon utolsó pont is, melly némileg jogosítani látszott Franciaországot a' háborura, elenyészett. — Rifaát bey aug. 11kén teljesíté Alekszándriában megbízatási tiszteit; a' határidő e' szerint aug. 31kén már betölt; 's megeshető, hogy midőn e' szók nagy csendességgel iratnak, Európa békéje fel van zavarva. Az alekszándriai kormánytól vett tudósítás szerint Mehemed Ali Riffaát beynek tagadólag felelt; 's úgy nyilatkozott, hogy ő az erőt erővel verendi ugyan vissza, de maga, megtámadást kezdeni nem fog. — Pétervári levelek szerint 15 hadi hajóból álló orosz sereg elindult a' közép-tengerre, Stopforddal egyesülendő. — Konstánczinápolyból aug. 19kéről irt levél szerint a' syriai táborozásra szánt 6000 ember már elvitorlázott azon partokról, 's először Cyprusba, Mitilénébe hajózanának, hogy az ellenségeskedésnek minden színe el legyen kerülve, míg Mehemed Ali feleletéről tudósítás nem érkezik. — Más levél szerint a' jul. 15kei egyezmény a' Porta által aug. 19kén megerősített, 's 21kén a' török követtől Londonba küldetett. A' Bosporus ázsiai partján nem sokára 30 ezer ember lesz öszvevonva. Izzet Mehemed basa, a' dardanelli várak vezére, sietőleg Konstánczinápolyba hiva-

*) Allgemeine Zeitung. **) Guizot.

tott, 's a' miniszterekkel több tanácskozást tartott; hihetőleg utasítványt veend a' dardanellák megerősítése és oltalmazása iránt. — Franczia hírlapok szerint Mehemed Ali tagadó válaszából háborút következtetni nem lehet, 's ha az ángolok a' syriai partok olly czélbóli zár alá vetésével, hogy Ibrahimot a' tengeren nyerendő segedelmektől elzárják, megelégesznek, Mehemed Ali magát csak oltalmazó 's nem megtámadó állásba helyezendi.

Hír szerint Kosrew basa fogságából megszökvén, Konstantinápolyban véres zendülést támasztott, mellynek czélja volt a' szultán testvér öcscsét ültetni királyi székre. Ezen merény Kosrew basának, 's még ezer embernek éltekbe került; a' szultán öcsce pedig fogságba tétetett. Más hírek szerint ugyan Konstantinápolyban számos tagokból álló össze-esküvés fejeztetett fel, egy magához tért pártos jelentése következtében, mellyben a' szultán testőrjei közül is sokan részesek voltak. Ennek czélja volt a' szultánt testvér öcscestől megölni, 's székre egy jancsár főnököt ültetni; mivel a' mostani dinastiát uralkodásra alkalmatlannak itélték. Bukarestből aug. 27ről irt levél szerint a' szultán megöletett. De mind ezek még valósulást várnak.

Serbiában újabb nyugalansági jelenetek mutatkoztak, mellyeknek czéljak volt Milos herczegnek honába visszatérhetését eszközölni, 's Wucsics, Petroniewics és Simics pártját, kik erővel a' kormányt magokhoz ragadták megbuktatni.

Spanyolországban a' kárliszta tisz-

teket és katonákat egymásra nyakazák le. E' gonosz kibékülés. — A' két királyné aug. 23kán megérkezett Valenciába, nagy ovakodással a' kitörhető zavarok meggátolására. Nevezetes hogy Espartero nincs a' királynék kíséretében. 24kén a' franczia követ is megérkezett. 25kén estve Valenciában nyugtalankodások történtek; t. i. a' lakosok egy része éjzenét akart csinálni a' királynéknak; más rész ellene szegült. A' miniszter tanács össze gyűlvén az éjzenét elhagyni rendelte. 'S a' miniszterek kérték a' királynét, hirdettetné ki, hogy a' hatósági törvény nem fog addig fogamatba vétetni, míg az újabban össze hivandó kortészek nem tanácskozzanak iránta; de a' királyné ezt megtagadta; minek következtében némelly miniszterek lemondottak. A' korm. királyné azon udvari orvosságokat, kik a' Vársze-lyonai *) fürdőkre utazást javasolták, szolgálatjából elbocsátotta.

London várossa Albert herczeget, ki aug. 26kán 22dik évébe lépén, nagykorúságot ért, londoni polgársággal ajándékozta meg, 's ünnepélyesen beiktatta.

Válé fővezér ellen ismét zugni kezdenek; mert egy fontos hadi állomást Franciaországból ujonnan érkezett tisztre biza, ki az aráb hadfolytatással még ismeretlen levén gondatlanul 180 katonát kémletre küldött, közzülök az ellenség 143-at levágott. A' tiszt hivatalából elmozdított.

*) Barcelona.